
Studenty vysokých škol je nutné motivovat!

Studenty vysokých škol je nutné motivovat!

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

12.11.2009, autor: Ing. Jiří Rotschedl

Proč nemají studenti zájem o obory, které se zdají být složité, a proč si vybírají nejjednodušší cestu ke vzdělání? Z výzkumů je patrné, že v mnoha vzdělávacích institucích lze sledovat malý zájem studentů o některé nabízené disciplíny, zvláště o ty náročnější, vyžadující větší intenzitu studia a mnohdy i sebeobětování. V dotaznících se při hodnocení výuky objevuje nízká hodnota, a přitom kvalita výuky je na vysoké úrovni. Problém je podle výzkumníků hlavně u vysokoškolských studentů v prezenční formě studia. Studenti se soustředí především na získávání potřebných kreditů a jejich dlouhodobé znalosti pak nedosahují patřičné úrovně. Je to snad způsobeno vidinou studentů, že již samotný titul zabezpečí snadnější hledání zaměstnání a lepší platební podmínky v budoucnosti? Že nezáleží na tom, v jakém oboru je získán? Do značné míry určitě ano. Existují různě talentovaní studenti, ale také různě cílevědomí studenti. Tedy nejde jen o nadání, ale i o vůli. Pravděpodobně vždy tu budou tací, kterým vysoká škola slouží jako prostředek k získání titulu a volí tu nejsnadnější možnou cestu, ať už samotným výběrem studijního oboru či volitelných předmětů. Ale je také mnoho těch ctižádostivějších, kteří vybírají s ohledem na oblast, která je zajímavá a kterou se chtějí v budoucnu zabývat. Není jim líto vynaloženého času a úsilí a neustále se chtějí zdokonalovat, a to i v čase stráveném mimo prostory přednáškových sálů.

Role tradice v rodině

Kromě osobní "pohodlnosti" mohou také nedostatek samostatného myšlení a vlastních názorů a obava jít svou vlastní cestou vést k tomu, že student nakonec studuje obor, který ho vlastně ani příliš nezajímá. Dokonce i dnes, v moderním 21. století, může hrát roli také rodinná tradice - otec byl učitel, jeho otec také, měl bys pokračovat v rodinné tradici. Je třeba zmínit i další aspekt motivace k zodpovědnému studiu, a to finanční spoluúčast. Studenti soukromých vysokých škol jsou si více vědomi ceny svého studia a přistupují k němu s větší vážností. I když ani zde není situace zcela jednoznačná. Děti z vyšších sociálních vrstev, pro jejichž rodiče není problém financovat prestižní a drahou školu, zpravidla přistupují ke studiu zcela jinak než studenti, kteří musí své studium spolufinancovat. Také lidé studující při zaměstnání přistupují ke studiu jinak.

Jak motivují střední školy

Vraťme se ale zpět k běžným studentům vysokých škol. Odborné práce vycházejí z obecných teorií motivace, nejčastěji se jako hlavní motivační faktory zmiňují úspěch, použitelnost v praxi, kvalifikační faktor, zajímavá, moderní forma výuky a široká nabídka mimoškolních aktivit. Na konkrétních příkladech z různých škol lze ukázat možnosti nových směrů ve výuce a způsoby, jak úspěšně motivovat studenty. Vytváření příjemného a inspirativního prostředí je úkolem pro každou školu. Na středních školách se obvykle začíná adaptačními kurzy, jejichž cílem je seznámení studenta s novými spolužáky a pedagogy neformální cestou. V nabídce bývají služby psychologa a celá řada nejrůznějších aktivit. Studenti mají možnost získat prospěchové stipendium, účastní se soutěží a olympiád, absolvují výměnné stáže s partnerskými školami v zahraničí, odborné exkurze, zahraniční poznávací zájezdy, lyžařské a jiné kurzy - je tady celá řada zájmových kroužků. Nakolik budou nabízené disciplíny naplněné, závisí především na vedení kurzů a na motivačních schopnostech dané školy. Z průzkumů je patrné, že studenti dávají přednost aktivitám, které jim umožní realizovat vlastní cíle a nabídnou jim neformální způsoby výuky a vedení. Zde mají větší šanci převážně mladí pedagogové a nejrůznější alternativní směry.

Realistické postoje vysokoškoláků

V případě vysokých škol je patrný posun zájmu studentů směrem k realistickým vizím, k hledání dobře placeného zaměstnání a profesních výhod. Průzkum zadaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pod názvem Vysokoškolský student došel k závěru, že mladí lidé v České republice vstupují na vysokou školu s jednoznačnou motivací, a tou je získání možnosti dobré profesionální kariéry a dobře placeného zaměstnání. "Porovnáme-li motivaci jejich vrstevníků v Anglii, nijak výrazně se neliší, v obou případech jde o realistické a ryze pragmatické postoje..." píše se ve studii. Důležitá je podle této studie zejména příprava studentů na vstup do pracovního procesu. Přestože ukončení univerzity a získání diplomu vytváří již samo o sobě dobré příležitosti, nestačí k zajištění prvního pracovního poměru. Na anglických univerzitách velmi dobře fungují střediska Careers Office, která poskytují kompletní karierní servis. Mají za úkol nejen studenty připravit, ale po půl roce je kontaktovat a zjistit, zda se jim podařilo práci najít, a případně navrhnout další pomoc či postup. "Všechny anglické univerzity neustále vylepšují tuto službu, protože podle úspěšnosti absolventů se sestavuje žebříček úspěšnosti. Univerzity v České republice takovýto servis prozatím neposkytují, přesto se alespoň některé z nich snaží prostřednictvím přednášek a workshopů personálních agentur připravit absolventy na první kroky spojené s hledáním vhodného zaměstnání," vysvětluje ve své studii Hana Mohelská, akademička a pedagožka z Hradce Králové. Veletrhy práce konané přímo na školách jsou pro firmy ideálním způsobem, jak si doslova ulovit mladé, perspektivní zaměstnance, a to ještě před ukončením jejich studia. Zajímavou možností je také snaha některých - zatím především ekonomických - škol vyjednat uznávání vlastních zkoušek v rámci získávání mezinárodních certifikátů či členství v prestižních ekonomických organizacích - student si pak nemusí skládat zkoušky, u kterých již vlastně obstál během studia na vysoké škole.

Význam kvality pedagogů

Jak již bylo řečeno, i během studia na vysoké škole hraje motivace velkou roli. Studenti jsou sice plnoletí lidé, často ale stále tápou v představě o vlastní budoucnosti. V okamžiku, kdy podávají přihlášku, mají o zvoleném oboru předběžnou představu, která se ale nemusí vždy shodovat s realitou. Do hry v tu chvíli vstupují důležití hráči - vyučující. Každý pedagog by měl hledat způsoby, jak zvyšovat motivaci studentů pro studium jeho oboru.

Pouhé odříkání přednášené látky by již nemělo být přijatelným standardem, naopak, zajímavá interaktivní forma výuky studenta osloví a zaujme a již z přednášky si tak odnáší vědomosti v hlavě, nikoli jen v rychlosti zapsané na papír. I samotný osobní přístup ke studentům je důležitý. Vysokoškolský student je hrdý na to, že je dospělý, a tak oceňuje, když s ním profesor jedná jako s partnerem. I pedagogové by si měli z různých důvodů vážit svých žáků a akceptovat je, což není na našich vysokých školách prozatím pravidlem.

Spojení studia s praxí

Do života každé kvalitní školy dnes patří i mimoškolní aktivity související s budoucím úspěšným vykonáváním náročné pracovní pozice. Některé školy se dokonce již svým systémem výuky snaží vyjít vstříc těm studentům vyšších ročníků, kteří spojují studium s prací. Rozvrhy si studenti vytvářejí sami podle svých časových možností, což vnímají jako velké pozitivum. Již během studia získávají praxi v oboru, teoretické poznatky si propojují s realitou a v neposlední řadě získávají kontakty.

Jak tedy správně motivovat studenty současně i potenciální? Kvalitní výuka, kvalitní pedagogové, široká nabídka doplňkových aktivit, snadný přístup k informacím. Je to tedy nejen široká nabídka jazykových a doplňkových vzdělávacích kurzů a certifikace, ale také výuka golfu, výstavy a vernisáže, zapojení politiků a manažerů do života školy (společenské akce, konference), které dodávají škole na atraktivnosti. Ve všech oborech budou i nadále nejdůležitějšími hodnotami relevantní informace a dobré kontakty - to je podle studentů vysokých škol ta nejvyšší motivace ke studiu a předpoklad pro dobré uplatnění v práci i v životě.

Ing. Jiří Rotschedl , Marketing Manager, Bankovní institut vysoká škola, a.s